

تأثیر تجربه و نفوذ مدیران بر رابطه بین صورت‌های مالی متقلبانه و کیفیت گزارشگری مالی شرکت‌های پذیرفته‌شده در بورس اوراق بهادار تهران

عبدالرسول رحمانیان کوشکی^۱

انسیه نویدی^۲

تاریخ دریافت: ۱۴۰۰/۰۱/۳۱

تاریخ پذیرش: ۱۴۰۰/۰۵/۰۱

چکیده

پژوهش حاضر به بررسی رابطه بین صورت‌های مالی متقلبانه و کیفیت گزارشگری مالی با تأکید بر اثربخشی تجربه و نفوذ مدیران در شرکت‌های پذیرفته‌شده در بورس اوراق بهادار تهران می‌پردازد. پژوهش حاضر کاربردی و از بعد روش‌شناسی، همبستگی از نوع علی (پس رویدادی) می‌باشد. جامعه آماری پژوهش، کلیه شرکت‌های پذیرفته‌شده در بورس اوراق بهادار تهران بوده و با استفاده از روش نمونه‌گیری حذف سیستماتیک، ۱۳۱ شرکت به‌عنوان نمونه پژوهش انتخاب شده و در دوره زمانی ۷ ساله بین سال‌های ۱۳۹۱ تا ۱۳۹۷ مورد بررسی قرار گرفتند. یافته‌های پژوهش نشان دادند که بین تقلب در صورت‌های مالی و کیفیت گزارشگری مالی را رابطه معکوس و معنادار وجود دارد، بین تجربه مدیران بر رابطه بین صورت‌های مالی متقلبانه و کیفیت گزارشگری مالی تأثیری ندارد، همچنین، نفوذ مدیران بر رابطه بین صورت‌های مالی متقلبانه و کیفیت گزارشگری مالی تأثیر مثبت و معنادار دارد. لذا نتیجه می‌شود که مدیران با نفوذ، با کنترل عوامل تقلب و مدیریت سود در صورت‌های مالی، قادرند کیفیت گزارش‌های مالی خود را افزایش یا کاهش دهند.

کلیدواژه‌ها: صورت‌های مالی متقلبانه، کیفیت گزارشگری مالی، تجربه مدیران، نفوذ مدیران.

طبقه‌بندی موضوعی: M۴۱

^۱ استادیار گروه حسابداری، دانشگاه پیام نور، ایران. (نویسنده مسئول) abr.rahmanian@pnu.ac.ir

^۲ دانشجوی کارشناسی ارشد حسابداری، دانشگاه پیام نور، ایران. en.navidi۶۶@yahoo.com

شفافیت در گزارشگری مالی از اولویت‌های ارائه صورت‌های مالی در هر سازمان به شمار می‌آید و در این راستا مطمئناً مسئله تقلب در صورت‌های مالی، اصلی‌ترین عاملی است که بر کیفیت گزارش‌های مالی می‌تواند تأثیرگذار باشد. در این بین نقش مدیران به‌عنوان تصمیم‌گیرنده اصلی در شرکت‌ها را نمی‌توان نادیده گرفت. شفافیت اطلاعات مالی، همواره به‌عنوان یکی از مؤثرترین متغیرها در تعیین استراتژی سرمایه‌گذاری در بازارهای مالی مطرح می‌باشد و علی‌رغم این موضوع، مدیران شرکت‌ها به‌عنوان بالاترین مسئول تهیه صورت‌های مالی، همواره انگیزه دارند تا برای حفظ منافع خود به تحریف اطلاعات مالی بپردازند و در این فرآیند، مدیران اکثراً می‌کوشند که اخبار منفی شرکت را هرگز به بیرون انتقال ندهند و همیشه تنها اخبار خوب را منتشر کنند (فروغی و همکاران، ۱۳۹۰) در ارزیابی کیفیت گزارشگری مالی دو رویکرد کلی وجود دارد، رویکرد نیازهای استفاده‌کنندگان و رویکرد حمایت از سرمایه‌گذاران و سهامداران، در رویکرد نیازهای استفاده‌کنندگان، کیفیت گزارشگری مالی بر مبنای سودمندی اطلاعات مالی (مربوط بودن و قابل‌اتکا بودن) تعیین و تعریف می‌شود؛ اما در رویکرد حمایت از سرمایه‌گذاران و سهامداران، کیفیت گزارشگری مالی به‌طور عمده برحسب افشای کامل و منصفانه برای سهامداران تعریف می‌شود و در این زمینه کیفیت گزارشگری مالی عبارت است از اطلاعات مالی کامل و شفاف که مانع گمراهی یا ایجاد ابهام برای استفاده‌کنندگان می‌شود (رحمانی، ۱۳۸۱) مدیریت، به‌عنوان مهم‌ترین راهبرد توسعه و به‌روز کردن منابع انسانی و سازمانی و در نتیجه افزایش میزان بهره‌وری به شمار می‌رود (لافوند و واتز^۱، ۲۰۰۸). به همین دلیل پیشگیری یا کشف و کاهش تقلب‌های بااهمیت در گزارشگری مالی همواره مورد توجه سرمایه‌گذاران، قانون‌گذاران و چه‌بسا مدیران و از همه بیشتر حساب‌برسان بوده است. تقلب در صورت‌های مالی از راه‌های گوناگون امکان‌پذیر است، مانند دست‌کاری دارایی‌ها، درآمدها و هزینه‌ها و ... از همین رو پژوهش حاضر درک ما را از تقلب‌های صورت‌های مالی و روش‌های کشف تقلب افزایش خواهد داد و در نتیجه با افزایش آگاهی و استفاده از نتایج این پژوهش گزارش‌های مالی قابل‌اتکایی توسط مدیران در اختیار افراد و ذینفعان قرار خواهد گرفت. هدف اصلی پژوهش حاضر این امر می‌باشد که آیا تقلب در صورت‌های مالی کیفیت گزارشگری مالی را تحت تأثیر قرار خواهد داد و میزان اطمینان به این صورت‌ها را کاهش خواهد داد یا خیر؟ چه عواملی ممکن است این خطرات را کاهش یا افزایش دهد به همین منظور ویژگی‌های مدیریت شرکت را در این امر مورد بررسی قرار خواهیم داد که به سؤال اصلی تحقیق دست یابیم که آیا ویژگی‌های مدیریت می‌تواند تقلب در صورت‌های مالی را کاهش دهد یا خیر؟ که در نتیجه آن میزان اعتبار و کیفیت گزارشگری مالی که در رأس تمامی اقلام سود حسابداری می‌باشد را حفظ کند یا خیر؟ (کریشان و وانگ^۲، ۲۰۱۴). که با ارائه سه فرضیه به بررسی اهداف تحقیق پرداخته‌ایم. نداشتن تجربه کافی، توانایی مدیریتی، تخصص لازم و نفوذ کافی و

^۱ Lafound , Watts^۲ Crishnan , Wang

ابتکار عمل به‌موقع که از موارد ویژگی‌های مدیریت است که در این پژوهش دو مورد تجربه و نفوذ مدیران مدنظر می‌باشد، بقای شرکت را با شکست مواجه خواهد کرد (رضازاده و محمدی، ۱۳۹۸). یافته‌های غیرقطعی در مورد ارتباط تقلب در صورت‌های مالی و کاهش کیفیت گزارشگری مالی این انگیزه را می‌دهد که موضوع پژوهش را دنبال کنیم زیرا صورت‌های مالی از جمله مهم‌ترین آن‌ها سود حسابداری مبنای تصمیم‌گیری سرمایه‌گذاران و ذینفعان شرکت می‌باشد. حال اگر این صورت‌های مالی شفافیت لازم را نداشته باشند و دچار تقلب شده باشند مطمئناً گزارشگری مالی شرکت دچار اخلال و در نتیجه آن هم خود شرکت و سهامداران متضرر خواهند شد که در این مدیران نقش اساسی در افزایش یا کاهش تقلب خواهند داشت؛ زیرا مبنای اصلی تصمیم‌گیری سرمایه‌گذاران و ذینفعان شرکت و اعضای بازار سرمایه در واقع همین صورت‌های مالی ارائه شده توسط شرکت به بازار می‌باشد و اگر این صورت‌ها از شفافیت لازم برخوردار نباشند در نتیجه آن سهامداران در آینده متحمل ضرر و زیان غیرقابل جبران خواهند شد.

بر اساس مطالعه تحقیقات پیشین، مشخص شد که در موارد زیر شکاف پژوهش وجود دارد:

- ۱- شناخت تأثیر مستقیم کیفیت گزارشگری مالی و عدم تقلب در صورت‌های مالی، عامل مهمی در ارزش شرکت‌ها محسوب می‌شوند.
  - ۲- ارائه کلیه وقایع شرکت به دور از تقلب و دست‌کاری جهت جلب نظر ذی‌نفعان و سرمایه‌گذاران آتی شرکت مفید خواهد بود.
  - ۳- تاکنون تأثیر ویژگی‌های مدیران (تجربه و نفوذ)، بر رابطه بین تقلب در صورت‌های مالی و کیفیت گزارشگری مالی بررسی نشده است.
- بنابراین نوآوری این پژوهش عبارت است از اینکه پژوهش حاضر درک ما را از تقلب‌های صورت‌های مالی و روش‌های کشف تقلب افزایش خواهد داد و در نتیجه با افزایش آگاهی و استفاده از نتایج این پژوهش گزارش‌های مالی قابل‌اتکایی توسط مدیران در اختیار افراد و ذینفعان قرار خواهد گرفت.

۲- مروری بر مبانی نظری و پیشینه پژوهش

مهم‌ترین موضوع در صورت‌های مالی مسئله تقلب و شفافیت می‌باشد. بالا رفتن سطح تقلب در میان شرکت‌ها و مدیران حساسیت ذینفعان را به این موضوع بیشتر کرده است. به همین دلیل پیشگیری یا کشف و کاهش تقلب‌های با اهمیت در گزارشگری مالی همواره مورد توجه سرمایه‌گذاران، قانون‌گذاران و چه‌بسا مدیران و از همه بیشتر حساب‌برسان بوده است. یکی از مباحث مهم مطرح شده در حوزه سرمایه‌گذاری و مدیریت مالی، اطمینان داشتن به شرکتی است که سرمایه‌گذاری در آن انجام می‌شود. تعریف تقلب حرفه‌ای و انواع آن طبق گزارش انجمن بازرسان رسمی در مورد تقلب، کلاهبرداری یا تقلب در مورد سو استفاده فردی از موقعیت و نفوذ شخص برای سو استفاده از دارایی‌ها و منابع سازمان

می‌باشد (رضائی پیتته نوئی و عبدالهی، ۱۳۹۸) تقلب در صورت‌های مالی، به اقدامات عمدی یک یا چند نفر (مدیر)، کارمند یا اشخاص ثالث گفته می‌شود که منجر به تحریف اشتباه صورت‌های مالی می‌شود. تقلب ممکن است شامل موارد گوناگون باشد از جمله، جعل یا تغییر اسناد حسابداری یا سایر اسناد به منظور دستیابی به منافع مالی ناعادلانه و غیرقانونی، سو استفاده از دارایی یا سرقت آن‌ها، ارائه نادرست اثرات مالی معاملات یا حذف آن‌ها از اسناد، معاملات بدون اسناد مثبت (معاملات حضوری و مخفیانه) و استفاده نادرست از رویه‌های حسابداری و... هزینه تقلب و پیامدهای آن بسیار برای شرکت‌ها و ذینفعان شرکت‌ها ناگوار و دشوار است و این افراد دچار ضرر و زیان‌های هنگفتی می‌شوند خساراتی که کراسینگ گلوبال، تایکو، کوئست، ورلدکام و انرون به سهامداران خود دادند حدود ۴۶۰ میلیارد دلار بود (نظام‌الدین و حاجی حیدری، ۱۳۹۵) مدیرعامل در موقعیتی است که این امکان را دارد که رفتارهای فرصت‌طلبانه سایر مدیران شرکت‌ها را به ویژه در شکست فعالیت‌های کلاه‌برداری مالی و غیراخلاقی در یک سازمان را جهت‌دار کند. یک راه پرداختن به این مسئله این است که در طول مدت مسئولیت به‌عنوان مدیرعامل، هرچه مدت‌زمان مسئولیت بیشتر باشد، تأثیر مدیرعامل بر این امر بیشتر می‌باشد. تصدی مدیرعامل و تجربه وی در این پست، مطمئناً بر درک بازار از توانایی آن‌ها تأثیرگذار خواهد بود (مصطفی و همکاران^۱، ۲۰۲۱). مدیران نقش مهمی در کیفیت و اعتبار اطلاعات ارائه‌شده در گزارشگری مالی دارند و عملکرد ضعیف آن‌ها ممکن است به‌طور نادرست این عوامل را تحریک کند. به همین دلیل، تشخیص تقلب توسط مدیران شغلی آسان نیست و نیاز به شناخت کامل از ماهیت آن دارد (ژی و همکاران^۲، ۲۰۱۷). گزارشگری مالی فرآیند گزارش اطلاعات حسابداری یک شرکت به کاربران آن است. بر اساس هیئت استانداردهای حسابداری مالی، گزارشگری مالی محدود به تهیه و ارائه صورت‌های مالی نیست، بلکه شامل روش‌های ارائه و تفسیر اطلاعاتی است که به‌طور مستقیم یا غیرمستقیم با اطلاعات مالی سروکار دارد. در نتیجه صورت‌های مالی تنها بخشی از گزارشگری مالی است. شفافیت بازار سرمایه با گزارشگری مالی شرکت‌ها در ارتباط نزدیک است (گاینور و همکاران^۳، ۲۰۱۶).

گزارشگری مالی وسیله‌ای برای برقراری ارتباط میان سرمایه‌گذاران و عوامل بازار و مدیران و مالکان شرکت‌ها است و برای انتقال اطلاعات مالی شرکت به ذینفعان داخل و خارج شرکت مورد استفاده قرار می‌گیرد (اروین و همکاران^۴، ۲۰۲۱). کیفیت گزارشگری مالی شرکت‌ها نقش مهمی در روند تصمیمات کاربران اطلاعات حسابداری دارد. با این حال، استدلال می‌شود که شرکت‌ها ممکن است از دست‌کاری سود و تقلب در ارقام صورت‌های مالی، برای پنهان‌کاری عملکرد ضعیف

^۱ Mustapha et al

^۲ Zhi et al

^۳ Gaynor et al

^۴ Erwin et al

تأثیر تجربه و نفوذ مدیران بر رابطه بین صورت‌های مالی متقلبانه و کیفیت گزارشگری مالی شرکت‌های پذیرفته‌شده در بورس اوراق بهادار تهران
شرکت‌ها استفاده کنند (کایهان^۱، ۲۰۲۱). نفوذ مدیرعامل، به وضعیتی گویند که رئیس هیئت‌مدیره عضو موظف باشد. قانون‌گذاران حاکمیت شرکتی به این موضوع رسیده‌اند که مدیرعامل به‌عنوان منبعی از قدرت اجرایی بر هیئت‌مدیره نفوذ دارد. تجربه یا دوره تصدی مدیرعامل، مدیرعامل در جایگاهی است که ترکیب هیئت‌مدیره را کنترل می‌کند و بنابراین توانایی نظارت توسط هیئت‌مدیره را کاهش می‌دهد و مدیرعاملی که قبلاً و در سالیان پیش عضو هیئت‌مدیره بوده قدرت نسبی بیشتری در مقایسه با مدیرعامل جدید دارد و در صورت افزایش تصدی مدیرعامل، ممکن است جایگاهش ثابت و قدرت بیشتری پیدا کند، لذا احتمال کمتری دارد که منافع سهامداران را دنبال کند. پس مدیرانی که در سالیان پیش در سمت خود حضور داشته‌اند از تجربه بالایی برای اداره امور شرکت برخوردارند (نیکبخت و خان بیگی، ۱۳۹۷).

۳-پیشینه پژوهش

کایهان^۲ (۲۰۲۱) در نتایج خود این‌گونه بیان کرد که راه‌های ارتکاب تقلب و قانون‌شکنی گسترده‌تر شده و بنابراین کشف آن همیشه آسان نیست، هیئت‌مدیره شرکت‌ها به دنبال انواع مختلف راه‌حل‌های پیشگیری از وقوع تقلب در صورت‌های مالی می‌باشند و مؤثرترین راه‌ها به حسابرسی داخلی و خارجی شرکت ختم می‌شود.
اروین و همکاران^۳ (۲۰۲۱) نشان دادند که هدف از تحقیق ارزیابی تقلب احتمالی در صورت‌های مالی موجود در نظریه الماس می‌باشد که برخی از مؤلفه‌های اصلی در این نظریه منجر به کلاه‌برداری در شخص می‌شوند.
ژنگ و همکاران^۴ (۲۰۲۰) در نتایج خود این‌گونه بیان کردند که مدیران حسابرسی داخلی به بخش حسابرسی داخلی دستور می‌دهند تا بر فعالیت‌های مدیریت مشاغل شرکتی نظارت کند.
فوزی و همکاران^۵ (۲۰۲۰) این‌گونه بیان داشتند که مالکیت خارجی سهمی در کیفیت گزارشگری مالی ندارد، اما کیفیت حسابرسی تأثیر قابل توجهی بر کیفیت گزارشگری مالی دارد.
دعائی و گوهری (۱۳۹۹) به این نتیجه رسیدند که توانایی مدیریت به تنهایی دارای اثر مثبت و معناداری بر گزارشگری مالی متقلبانه می‌باشند. همچنین نتایج تحقیق بیانگر این است که متغیرهای وابستگی به دولت و طبقه حسابرس دارای نقش تعدیلگری بر رابطه بین توانایی مدیریت و گزارشگری مالی متقلبانه نمی‌باشند.

^۱ Kayhan

^۲ Kayhan

^۳ Erwin et al

^۴ Zeng et al

^۵ Faozi et al

علیخانی دهقی و همکاران (۱۳۹۹) این‌گونه بیان کردند که صورت‌های مالی سالانه ابزار بسیار ارزشمند برای سرمایه‌گذاران و ذینفعان شرکت‌ها می‌باشد و به این نتیجه رسیدند که از بین الگوهای ارائه شده برای متغیرها الگوی درخت تصمیم‌گیری و از بین الگوهای اقلام تعهدی، الگوی جونز تعدیل‌شده با نسبت ارزش دفتری، بیشترین ارتباط را با صورت‌های مالی متقلبانه دارد.

رضازاده و محمدی (۱۳۹۸) به این نتیجه رسیدند که مدیران توانمند قادرند قضاوت‌ها و برآوردهای دقیق و اثربخش‌تری را انجام دهند و با استفاده بهتر از منابع شرکت کارایی بالاتری داشته باشند.

رضائی پیتته نوئی و عبدالهی (۱۳۹۸) به این نتایج دست یافتند که قابلیت مقایسه صورت‌های مالی می‌تواند با افزایش شفافیت و قابل‌فهم بودن گزارش‌های مالی منجر به کاهش رفتار فرصت‌طلبانه مدیران و احتمال گزارشگری متقلبانه شود.

بذرافشان و همکاران (۱۳۹۷) این‌گونه بیان کردند که بین خودشیفتگی مدیران بر اساس اندازه امضا با معیارهای کیفیت گزارشگری مالی، رابطه معناداری وجود ندارد. ولی بین خودشیفتگی مدیران و معیارهای کیفیت گزارشگری مالی رابطه معناداری وجود دارد.

نیکبخت و خان بیگی (۱۳۹۷) این‌گونه بیان کردند که بین حاکمیت شرکتی و کیفیت گزارشگری مالی رابطه معناداری وجود دارد.

۴- فرضیه‌های پژوهش

- فرضیه اول: بین تقلب در صورت‌های مالی و کیفیت گزارشگری مالی رابطه معناداری وجود دارد.
- فرضیه دوم: تجربه مدیران بر رابطه بین تقلب در صورت‌های مالی و کیفیت گزارشگری مالی اثرگذار می‌باشد.
- فرضیه سوم: نفوذ مدیران بر رابطه بین تقلب در صورت‌های مالی و کیفیت گزارشگری مالی اثرگذار می‌باشد.

۵- روش‌شناسی پژوهش

پژوهش حاضر کاربردی و از بعد روش‌شناسی، همبستگی از نوع علی (پس رویدادی) می‌باشد. جامعه آماری مورد بررسی در این پژوهش، کلیه شرکت‌های پذیرفته‌شده در بورس اوراق بهادار تهران و دوره مورد بررسی نیز سال‌های ۱۳۹۱ تا ۱۳۹۷ می‌باشد. شرکت‌های پذیرفته‌شده در بورس اوراق بهادار تهران که دارای شرایط زیر هستند به‌عنوان نمونه انتخاب می‌شود: به‌منظور قابل مقایسه بودن اطلاعات، پایان سال مالی شرکت‌ها پایان اسفند باشد. در دوره (۷ ساله) موردبررسی تغییر دوره مالی نداده باشند. اطلاعات مربوط به متغیرهای انتخاب شده در این پژوهش در دسترس باشد. جزو بانک‌ها، بیمه‌ها و شرکت‌های سرمایه‌گذاری نباشند. در این پژوهش از روش حذف سیستماتیک برای رسیدن به نمونه استفاده‌شده

تأثیر تجربه و نفوذ مدیران بر رابطه بین صورت‌های مالی متقلبانه و کیفیت گزارشگری مالی شرکت‌های پذیرفته‌شده در بورس اوراق بهادار تهران

که تعداد ۱۳۱ شرکت به‌عنوان نمونه پژوهش انتخاب شده‌اند. تحلیل داده‌ها با استفاده از روش داده‌های ترکیبی و با رویکرد پنل دیتا و مفروضات رگرسیون با ابزار نیرومند استاندارد و به جهت اینکه آزمون‌های آماری در مقابل پیش‌فرض‌های ناهمسانی واریانس و خودهمبستگی سریالی مقاوم بوده و جهت رفع احتمالی این دو پیش‌فرض آماری، مطابق پژوهش‌های روز دنیا از ابزار نیرومند استاندارد و دستور GLS در نرم‌افزار ایویوز ۱۰ بهره گرفته شده است.

۶- مدل رگرسیونی پژوهش

مدل رگرسیونی آزمون فرضیه‌ها:

$$FRQ_{i,t} = \beta_0 + \beta_1 M-Score_{i,t} + \beta_2 CEO\ tenure_{i,t} + \beta_3 CEO\ dual_{i,t} + \beta_4 (M-Score_{i,t} * CEO\ tenure_{i,t}) + \beta_5 (M-Score_{i,t} * CEO\ dual_{i,t}) + \beta_6 Size_{i,t} + \beta_7 Lev_{i,t} + \beta_8 Growth_{i,t} + \beta_9 STATE_{i,t} + \varepsilon_{i,t} \quad (1)$$

۷- تعریف عملیاتی متغیرهای پژوهش

متغیر مستقل:

صورت‌های مالی متقلبانه (تقلب در صورت‌های مالی) (M-SCORE):

یک متغیر دو ارزشی (۰ و ۱) می‌باشد، بدین‌صورت که هر شرکتی که نمره محاسبه مدل زیر را از عدد میانگین نیم بیشتر کسب نماید تمایل به تقلب و مدیریت سود در صورت‌های مالی شرکت دارد و رتبه (۱) و بلعکس عدد (۰) تعلق می‌گیرد. از این‌رو در پژوهش حاضر از مدل تعدیل شده (بنیش^۱، ۱۹۹۹). طبق پژوهش‌های پیشین مانند کردستانی و تاتلی (۱۳۹۵) و کارشناسان و همکاران (۱۳۹۸) و رضازاده و محمدی (۱۳۹۸) استفاده می‌کنیم که برای محیط ایران طراحی شده است و طبق رابطه (۲) بدست می‌آید (رضا زاده و محمدی، ۱۳۹۸).

$$M-Score = 0,002 + 0,665TATA + 0,257LVGI + 0,024SGAI - 0,641DEPI + 0,190 SGI + 0,004 AQI - 0,032 \square\square + 0,061 \square\square\square \quad (2)$$

TATA (شاخص کل ارقام تعهدی به کل دارایی‌ها)

$$\text{TATA رابطه (۳)} = \frac{ACC_t}{ASSETS_t}$$

در رابطه (۳):

ACC ارقام تعهدی (تفاوت بین سود عملیاتی و جریان نقد عملیاتی) و ASSETS مجموع دارایی‌های سال جاری است (Beneish, ۱۹۹۹).

LVGI (شاخص اهرم مالی)

$$\text{LVGI رابطه (۴)} = \frac{\frac{LTD_t + CL_t}{ASSETS_t}}{\frac{LTD_{t-1} + CL_{t-1}}{ASSETS_{t-1}}}$$

در رابطه (۴):

LTD جمع بدهی‌های بلندمدت، CL جمع بدهی‌های جاری و ASSETS مجموع دارایی‌ها می‌باشد.

SGAI (شاخص هزینه‌های عمومی، اداری و فروش)

$$\text{SGAI رابطه (۵)} = \frac{\frac{SGA.EXP_t}{SALES_t}}{\frac{SGA.EXP_{t-1}}{SALES_{t-1}}}$$

در رابطه (۵):

SGA, EXP هزینه‌های عمومی، اداری و فروش و SALES فروش سالانه شرکت است.

DEPI (شاخص هزینه استهلاک)

$$\text{DEPI رابطه (۶)} = \frac{\frac{DEP_{t-1}}{PPE_{t-1}}}{\frac{DEP_t}{PPE_t}}$$

در رابطه (۶):

PPE ناخالص اموال، ماشین‌آلات و تجهیزات است و DEP هزینه استهلاک دارایی‌های ثابت مشهود است.

SGI (شاخص رشد فروش)

$$\text{SGI رابطه (۷)} = \frac{SALES_t}{SALES_{t-1}}$$

در رابطه (۷):

SALES: کل فروش شرکت می‌باشد.

AQI (شاخص کیفیت دارایی)

$$\text{رابطه (۸) AQI} = \frac{1 - (CA_t + PPE_t) / ASSET_t}{\frac{1 - (CA_{t-1} + PPE_{t-1})}{ASSET_{t-1}}}$$

در رابطه (۸):

CA جمع دارایی‌های جاری، PPE، اموال، ماشین‌آلات و تجهیزات و ASSETS مجموع دارایی‌هاست.

GMI (شاخص حاشیه سود ناخالص)

$$\text{رابطه (۹) GMI} = \frac{\frac{SALE_{t-1} - COG_{t-1}}{SALE_{t-1}}}{\frac{SALE_t - COG_t}{SALE_t}}$$

در رابطه (۹):

SALES فروش سالانه شرکت و COG بهای تمام شده کالای فروش رفته می‌باشد.

DSRI (نسبت مطالبات (حساب‌های دریافتی) به فروش)

که به صورت زیر هر یک از شاخص‌ها قابل محاسبه می‌باشند:

DSRI (نسبت مطالبات (حساب‌های دریافتی) به فروش شرکت)

$$\text{رابطه (۱۰) DSRI} = \frac{REC_t / SALE_t}{\frac{REC_{t-1}}{SALE_{t-1}}}$$

در رابطه (۱۰):

REC_t: حساب‌های دریافتی (مطالبات شرکت)

REC_{t-1}: حساب‌های دریافتی (مطالبات شرکت) سال قبل

SALES_t: کل فروش شرکت

SALES_{t-1}: کل فروش شرکت سال قبل

متغیر وابسته:

کیفیت گزارشگری مالی (FRQ)

در این پژوهش از کیفیت ارقام تعهدی اندازه‌گیری شده به وسیله مدل دی چاو و دی چو^۱ (۲۰۰۲) به عنوان کیفیت ارقام تعهدی برای سنجش میزان کیفیت گزارشگری مالی استفاده می‌شود. مدل مورد استفاده برای اندازه‌گیری کیفیت ارقام تعهدی به شرح در رابطه (۱۱) است:

$$TCA_{i,t} = \alpha_0 + \alpha_1(CFO_{i,t-1} / Asset_{i,t}) + \alpha_2(CFO_{i,t} / Asset_{i,t}) + \alpha_3(CFO_{i,t+1} / Asset_{i,t}) + \varepsilon_{i,t}$$

رابطه (۱۱)

که در آن:

TCA: عبارت است از کل ارقام تعهدی.

CFO: عبارت است از جریان نقدی خالص ناشی از فعالیت‌های عملیاتی.

Asset: عبارت است از میانگین کل دارایی‌ها.

ε: عبارت است از مقدار باقیمانده مدل.

مقدار باقیمانده (ε) در مدل رگرسیون شماره ۱ نشان‌دهنده کیفیت ارقام تعهدی است. لذا، در این پژوهش از قدر مطلق مقدار باقیمانده رگرسیون بالا به عنوان معیار کیفیت ارقام تعهدی استفاده خواهد شد. مقدار بالاتر باقیمانده، نشان‌دهنده کیفیت پایین‌تر ارقام تعهدی است. لازم به ذکر است که در مدل رگرسیون بالا کل ارقام تعهدی از رابطه (۱۲) محاسبه شده است:

$$TCA_{i,t} = (OP_{i,t} - CFO_{i,t}) / Asset_{i,t}$$

رابطه (۱۲)

که در رابطه (۱۲):

OP: عبارت است از سود عملیاتی و مابقی متغیرها مانند قبل است. در این پژوهش برای به دست آوردن کیفیت ارقام تعهدی، از خطاهای مدل قدر مطلق گرفته و در عدد منفی یک ضرب شده است و عدد به دست آمده هرچقدر به صفر نزدیک‌تر باشد نشان‌دهنده کیفیت ارقام تعهدی بالاتر است و هرچقدر به منفی یک نزدیک‌تر باشد نشان‌دهنده پایین بودن کیفیت ارقام تعهدی است که نشانگر کیفیت گزارشگری شرکت است.

^۱ Dechow, Dichev

متغیر تعدیل‌گر: ویژگی‌های مدیران

در این پژوهش از دو ویژگی مدیران جهت بررسی به‌عنوان متغیر تعدیل‌گر استفاده کردیم که شامل موارد زیر می‌باشد:

- تجربه مدیریت: (CEO tenure) برای محاسبه این متغیر از مدت‌زمان دوره تصدی مدیرعامل استفاده می‌کنیم یعنی تعداد سال‌هایی که مدیرعامل در سمت خود در شرکت حضور دارد بدین گونه که برای سال اول عدد ۱، برای سال دوم عدد ۲ و ۳ و در نهایت داده‌ها را مرتب کرده و میانه بالای اعداد جدول عدد ۱ و گرنه صفر تعلق خواهد گرفت.

- نفوذ مدیرعامل: (CEO dual) متغیری دو ارزشی (۰ و ۱) و برای اندازه‌گیری این متغیر از دوگانگی وظایف مدیرعامل استفاده خواهیم کرد. بدین صورت که اگر مدیرعامل هم‌زمان عضو هیئت‌مدیره یا سمتی در هیئت‌مدیره شرکت داشته باشد دارای نفوذ و عدد یک و گرنه ۰ تعلق می‌گیرد (اخگر و زاهد دوست، ۱۳۹۷)

متغیرهای کنترلی پژوهش:

- ۱) اهرم مالی (LEV): (خدادادی و همکاران، ۱۳۹۴): کل بدهی‌ها به کل دارایی‌ها اندازه می‌گیریم.
- ۲) اندازه شرکت (Size): اندازه شرکت به صورت لگاریتم طبیعی دارایی‌ها اندازه می‌گیریم (خدادادی و همکاران، ۱۳۹۴).
- ۳) رشد فروش (Growth): برابر با فروش سال جاری - فروش سال قبل / فروش سال قبل.
- ۴) ارتباطات سیاسی (STATE): متغیر دو ارزشی (۰ و ۱) اگر سهامدار عمده شرکت یک نهاد دولتی باشد عدد ۱ یک و گرنه صفر ۰.

۸- یافته‌های پژوهش

آماره توصیفی متغیرهای پژوهش:

جدول (شماره ۱) آمار توصیفی داده‌های مربوط به متغیرهای مورد استفاده در تحقیق را نشان می‌دهد. آمار توصیفی مربوط به ۱۳۱ شرکت نمونه طی دوره زمانی ۷ ساله (۱۳۹۱ تا ۱۳۹۷) می‌باشد. اصلی‌ترین شاخص مرکزی، میانگین است، برای مثال مقدار میانگین برای متغیر اهرم مالی برابر با (۰/۵۸۴) می‌باشد که نشان می‌دهد بیشتر داده‌ها حول این نقطه تمرکز یافته‌اند. از مهم‌ترین پارامترهای پراکندگی، انحراف معیار است. مقدار این پارامتر برای اندازه شرکت برابر با ۱/۰۳۶ و کیفیت گزارشگری مالی برابر است با ۰/۰۳۴ می‌باشد که نشان می‌دهد این دو متغیر به ترتیب دارای بیشترین و کمترین

انحراف معیار هستند. کمینه و بیشینه نیز کمترین و بیشترین را در هر متغیر نشان می‌دهد. به‌عنوان مثال بزرگ‌ترین مقدار اهرم مالی برابر با ۱/۱۰۳ است.

جدول (شماره ۱): آمار توصیفی متغیرهای کمی پژوهش

نام متغیر	نماد	تعداد	میانگین	انحراف معیار	کمترین	بیشترین
کیفیت گزارشگری مالی	FRQ	۹۱۷	-۰/۰۴۲	۰/۰۳۴	-۰/۱۵	-۰/۰۰۵
رشد فروش	Growth	۹۱۷	۰/۲۱۴	۰/۲۴۷	-۰/۰۵	۰/۸۷۵
اندازه شرکت	Size	۹۱۷	۱۴/۲۹۲	۱/۰۳۶	۱۲/۲۶	۱۶/۹۷
اهرم مالی	Lev	۹۱۷	۰/۵۸۴	۰/۱۵۹	۰/۲۲۶	۱/۱۰۳

همان‌طور که در جدول (شماره ۲) قابل مشاهده است، جمع کل سال شرکت‌های مورد بررسی برابر با ۹۱۷ مورد می‌باشد که تعداد ۳۹ مورد معادل ۴/۲۵ درصد دارای تمایل به تقلب در صورت‌های مالی داشته‌اند یا تقلب را انجام داده‌اند و ۸۷۸ مورد فاقد تقلب در صورت‌های مالی یا تمایلی به تقلب در صورت‌های مالی خود نداشته‌اند و تعداد ۴۸۵ مورد معادل ۵۲/۸۹ درصد از سال شرکت‌ها دارای مدیران با تجربه و ۴۳۲ مورد معادل ۴۷/۱۱ درصد از سال شرکت‌ها فاقد مدیران با تجربه لازم بوده‌اند. تعداد ۴۱۲ مورد معادل ۶۶/۷۴ درصد از سال شرکت‌ها دارای مدیران با نفوذ بالا و ۳۰۵ مورد از سال شرکت‌ها معادل ۳۳/۲۶ درصد فاقد مدیران با نفوذ بالا بوده‌اند؛ و تعداد ۴۳۲ مورد معادل ۴۷/۱۱ درصد از سال شرکت‌ها دارای روابط سیاسی بالا و ۴۸۵ مورد از سال شرکت‌ها معادل ۵۲/۸۹ درصد فاقد روابط سیاسی قوی بوده‌اند.

جدول (شماره ۲): توزیع فراوانی متغیرهای کیفی پژوهش

شرح	نماد	ارزش	فراوانی	درصد فراوانی
مدیران با تجربه	CEO tenure	۱	۴۸۵	۵۲/۸۹
مدیران بی‌تجربه	CEO tenure	۰	۴۳۲	۴۷/۱۱
مدیران دارای نفوذ	CEO dual	۱	۶۱۲	۶۶/۷۴
مدیران فاقد نفوذ	CEO dual	۰	۳۰۵	۳۳/۲۶
ارتباطات سیاسی قوی	STATE	۱	۴۳۲	۴۷/۱۱
ارتباطات سیاسی ضعیف	STATE	۰	۴۸۵	۵۲/۸۹
جمع کل	-	-	۹۱۷	۱۰۰
تمایل به تقلب	M-Score	۱	۳۹	۴/۲۵
عدم تمایل به تقلب	M-Score	۰	۸۷۸	۹۵/۷۵
جمع کل	-	-	۹۱۷	۱۰۰

آزمون فرضیه‌های پژوهش (یافته‌های استنباطی)

تحلیل داده‌ها با استفاده از روش داده‌های ترکیبی و با رویکرد پنل دیتا و مفروضات رگرسیون با ابزار نیرومند استاندارد و به جهت اینکه آزمون‌های آماری در مقابل پیش‌فرض‌های ناهمسانی واریانس و خودهمبستگی سریالی مقاوم بوده و جهت رفع احتمالی این دو پیش‌فرض آماری، مطابق پژوهش‌های روز دنیا از ابزار نیرومند استاندارد و دستور GLS در نرم‌افزار ایویوز ۱۰ بهره گرفته شده است.

جدول (شماره ۳): نتیجه آزمون فرضیه‌های پژوهش

متغیر وابسته: کیفیت گزارشگری مالی					
متغیرها	نماد	ضرایب	خطای استاندارد	آماره t	سطح معناداری
تقلب در صورت‌های مالی	M-Score	-۰/۱۴۰	۰/۰۰۴	-۲۹/۵	۰/۰۰۰
تجربه مدیران	CEO Tenure	۰/۰۰۲	۰/۰۰۴	۰/۶۰	۰/۵۴
تقلب در صورت‌های مالی * تجربه مدیران	CEO *M-Score Tenure	-۰/۰۰۶	۰/۰۰۶	-۱/۰۹	۰/۲۷
نفوذ مدیران	CEO dual	۰/۱۰۰	۰/۰۶۰	۱/۶۶	۰/۰۹۶
تقلب در صورت‌های مالی * نفوذ مدیران	CEO dual *M-Score	۰/۲۶۴	۰/۰۸۲	۳/۲۰	۰/۰۰۱
رشد فروش	Growth	۰/۱۰۰	۰/۰۰۷	۱۳/۹	۰/۰۰۰
اندازه شرکت	Size	-۰/۰۰۱	۰/۰۰۱	-۱/۷۸	۰/۰۷۳
اهرم مالی	Lev	۰/۰۰۰۲	۰/۰۰۷	۰/۰۳۵	۰/۹۷
ارتباطات سیاسی	STATE	-۰/۰۰۰۴	۰/۰۰۳	-۰/۱۳	۰/۸۹
عرض از مبدأ					
ضریب تعیین					
۵۳ درصد					
دوربین واتسون					
۱/۷۵					
آماره F					
۹۶/۳۱					
سطح معناداری					
۰/۰۰۰۰					

نتایج جدول (شماره ۳) نشان می‌دهد که متغیر تقلب در صورت‌های مالی با ضریب منفی (-۰/۱۴۰) و سطح معناداری کمتر از ۵ درصد (۰/۰۰۰) رابطه معکوس و معناداری با کیفیت گزارشگری مالی دارد و فرضیه اول پذیرفته می‌شود. در فرضیه دوم نقش تعدیل‌گری تجربه مدیران را مورد آزمون قرار داده و ملاک عمل می‌باشد و در این قسمت یعنی تقلب در صورت‌های مالی * تجربه مدیران نیز مشاهده می‌شود که با سطح معناداری بالای ۵ صدم (۰/۲۷) رابطه معناداری وجود ندارد و فرضیه دوم پژوهش مورد تأیید قرار نمی‌گیرد؛ یعنی تجربه مدیران تأثیری بر رابطه بین تقلب در صورت‌های مالی و

کیفیت گزارشگری مالی ندارد. متغیر تقلب در صورت‌های مالی * نفوذ مدیران با ضریب مثبت (۰/۲۶۴) و سطح معناداری کمتر از ۵ درصد (۰/۰۰۱) رابطه مثبت و معناداری بر کیفیت گزارشگری مالی دارد و فرضیه سوم پذیرفته می‌شود؛ یعنی نفوذ مدیران تأثیر مثبت و معناداری بر رابطه بین تقلب در صورت‌های مالی و کیفیت گزارشگری مالی دارد. متغیر کنترلی رشد فروش شرکت دارای ضریب مثبت و سطح معناداری کمتر از ۵ درصد می‌باشد از این رو رابطه مستقیم و معناداری با متغیر وابسته دارد. ضریب تعیین برابر با ۵۳ درصد می‌باشد که نشان می‌دهد متغیرهای مستقل و کنترلی موجود در مدل توانسته‌اند ۵۳ درصد از تغییرات متغیر وابسته را توضیح دهند. آماره آزمون برابر با ۹۶/۳۱ و سطح معناداری آن کمتر از ۵ درصد می‌باشد از این رو می‌توان گفت که مدل برازش شده از اعتبار کافی برخوردار است. همچنین مقدار دوربین واتسون برابر ۱/۷۵ صدم می‌باشد که نشان می‌دهد بین متغیرها خودهمبستگی سریالی وجود ندارد.

۹- بحث و نتیجه‌گیری

در پژوهش حاضر به بررسی رابطه بین تقلب در صورت‌های مالی و کاهش کیفیت گزارشگری مالی با تأکید بر نقش تعدیل‌کنندگی تجربه و نفوذ مدیران پرداخته شد. در راستای رسیدن به اهداف پژوهش متغیر تقلب در صورت‌های مالی به‌عنوان متغیر مستقل، کیفیت گزارشگری مالی به‌عنوان متغیر وابسته و نفوذ و تجربه مدیران به‌عنوان متغیرهای تعدیل‌گر پژوهش در نظر گرفته شدند. جامعه آماری پژوهش کلیه شرکت‌های پذیرفته‌شده در بورس اوراق بهادار تهران بود که تعداد ۱۳۱ شرکت به‌عنوان نمونه پژوهش انتخاب شدند و در بازه زمانی ۱۳۹۱ تا ۱۳۹۷ مورد بررسی قرار گرفتند. در پژوهش حاضر سه فرضیه مطرح گردید؛ که با توجه به نتایج حاصل از تخمین نهایی فرضیه اول پژوهش می‌توان گفت که متغیر تقلب در صورت‌های مالی دارای سطح معناداری کمتر از پنج درصد و ضریب مثبت بوده، از این رو در سطح اطمینان ۹۵ درصد درباره تأثیر معنادار این متغیر می‌توان اظهار نظر کرد؛ یعنی تقلب در صورت‌های مالی رابطه معکوس و معناداری با کیفیت گزارشگری مالی دارد. بدین معنی که با افزایش تقلب در صورت‌های مالی، کیفیت گزارشگری مالی کاهش می‌یابد. در فرضیه دوم پژوهش رابطه معناداری بین تجربه مدیران و تقلب در صورت‌های مالی و کیفیت گزارشگری مالی یافت نشد. طبق نتایج فرضیه سوم می‌توان گفت که با توجه به نتایج حاصل از تخمین نهایی در فصل چهارم، متغیر نفوذ مدیران *تقلب در صورت‌های مالی دارای سطح معناداری کمتر از ۵ درصد و ضریب مثبت بوده، از این رو در سطح اطمینان ۹۵ درصد درباره تأثیر معنادار این متغیر می‌توان اظهار نظر کرد؛ یعنی رابطه مستقیمی بین نفوذ مدیران در شرکت و اعضای هیئت‌مدیره و تقلب در صورت‌های مالی و کیفیت گزارشگری مالی وجود دارد؛ یعنی مدیران با نفوذ با کنترل عوامل تقلب و مدیریت سود در صورت‌های مالی قادرند کیفیت گزاره‌های مالی خود را افزایش یا کاهش دهند. با توجه به اینکه تقلب در صورت‌های مالی دارای سطح معناداری کمتر از پنج درصد و ضریب منفی بوده، از این رو در سطح اطمینان ۹۵ درصد درباره تأثیر معنادار این متغیر می‌توان اظهار نظر کرد؛ یعنی تقلب در صورت‌های مالی با کیفیت سود دارای ارتباطی معکوس

و معنادار می‌باشد، بدین گونه در شرکت‌هایی که تقلب در صورت‌های مالی بیشتر انجام می‌گیرد با توجه به روند معکوس رابطه بین این متغیر و کیفیت گزارشگری مالی مطمئناً کیفیت گزارشگری مالی کاهش خواهد یافت و بالعکس این مورد هم صادق است که با کمتر شدن تقلبات در صورت‌های مالی می‌توان انتظار داشت که کیفیت گزارشگری مالی افزایش یابد؛ بنابراین مدیران و اعضای هیئت‌مدیره شرکت‌ها می‌توانند با نظارت کافی بر ارائه صورت‌های مالی صادقانه به بازار کیفیت گزارشگری مالی خود و اطلاعات حسابداری صادره از شرکت به بازار سرمایه را افزایش داده و اعتماد بازار و عوامل بازار را به خود جلب کنند که ناخودآگاه این امر نوعی تبلیغات با کیفیت برای شرکت در سطح وسیع خواهد بود. متغیر صورت‌های مالی متقلبانه*نفوذ مدیران تأثیر معناداری را بر کیفیت گزارشگری مالی داشته و با ضریب مثبت رابطه همسویی را نشان می‌دهد؛ بنابراین این گونه می‌توان استدلال کرد که نفوذ مدیران در شرکت‌ها می‌تواند تأثیر تعدیل‌کنندگی بر رابطه بین تقلب در صورت‌های مالی و کیفیت گزارشگری مالی داشته باشد. متغیر تعدیل‌گر متغیری است که می‌تواند با بهبود سایر شرایط موجود رابطه بین متغیر وابسته و مستقل را بهبود بخشد. با توجه به این‌که مدیران با نفوذ در شرکت‌ها که هم‌زمان با پست مدیران عاملی سمتی فعال در هیئت‌مدیره شرکت نیز بر عهده دارند مطمئناً با نفوذ در بین اعضای هیئت‌مدیره شرکت و نظارت کافی و به‌موقع می‌توانند زمام کلیه امور را در دست گرفته همه‌چیز را طبق نظر خود هدایت کنند؛ بنابراین در راستای هدف پژوهش مدیران با نفوذ بالا قادر خواهند بود با کنترل جزییات مربوط به صورت‌های مالی و نظارت دقیق بر اطلاعاتی که در این صورت‌ها درج شده و به بازار روانه خواهد شد و عدم مدیریت سودهای واهی و بیهوده، میزان تقلب در صورت‌های مالی را کاهش داده و با توجه به کم شدن تقلب مطمئناً اطلاعاتی صحیح و شفاف به بازار عرضه خواهد شد. پس مدیران تأثیر مستقیمی بر میزان تقلب در صورت‌های مالی خواهند داشت که مطمئناً با نظارت کافی آن‌ها، کیفیت گذارهای مالی به عالی‌ترین حد ممکن خواهد رسید و با نظارت بر کنترل‌های داخلی شرکت‌ها می‌توان به این مهم دست یافت. پژوهش حاضر در مقام مقایسه با سایر پژوهش‌های مشابه، به‌طور مستقیم و غیرمستقیم با پژوهش‌های اعتمادی و عبدلی (۱۳۹۶)، رضازاده و محمدی (۱۳۹۸)، عرب یار محمدی و دهدار (۱۳۹۶)، بزرگ اصل و صالح زاده (۱۳۹۴)، نیکبخت و خان بیگی (۱۳۹۷)، مصطفی و همکاران (۲۰۲۱)، ژی و همکاران (۲۰۱۷)، جیانتی و همکاران (۲۰۲۱)، کاپهان (۲۰۲۱)، المقتاری و همکاران (۲۰۲۰)، امیرام و همکاران (۲۰۱۸) همسو می‌باشد.

منابع

- اخگر، محمد امید، زاهد دوست، حمزه. (۱۳۹۷). بررسی تأثیر نفوذ مدیرعامل بر رابطه بین عملکرد شرکت و گردش مدیرعامل. فصلنامه حسابداری مالی، ۱۰(۳۹)، ۶۰-۸۱.
- بذرافشان، وجیهه، بذرافشان، آمنه، صالحی، مهدی. (۱۳۹۷). بررسی تأثیر خودشیفتگی مدیران بر کیفیت گزارشگری مالی. فصلنامه بررسی‌های حسابداری و حسابرسی، ۲۵(۴)، ۴۵۷-۴۷۸.
- دعائی، میثم، گوهری، الهام. (۱۳۹۹). توانایی مدیریت و گزارشگری مالی متقلبانه با توجه به نقش تعدیل‌گری شرکت‌های وابسته به دولت و طبقه حسابرس. فصلنامه بورس اوراق بهادار، ۱۳(۵۱)، ۱۶۲-۱۸۹.
- رحمانی، علی. (۱۳۸۱). ارزیابی کیفیت گزارشگری مالی. فصلنامه حسابرس، ۴(۱۷).
- رحیمیان، نظام‌الدین، حاجی حیدری، راضیه. (۱۳۹۸). کشف تقلب با استفاده از مدل تعدیل شده بینش و نسبت‌های مالی. پژوهش‌های تجربی حسابداری، ۹(۱)، ۴۷-۷۰.
- رضازاده، جواد، محمدی، عبدالله. (۱۳۹۸). توانایی مدیریتی، ارتباطات سیاسی و گزارشگری مالی متقلبانه. فصلنامه بررسی‌های حسابداری و حسابرسی، ۲۶(۲)، ۲۱۷-۲۳۸.
- رضائی پشته نوئی، یاسر، عبداللهی، احمد. (۱۳۹۸). قابلیت مقایسه صورت‌های مالی و احتمال گزارشگری متقلبانه. پژوهش‌های حسابداری مالی، ۱۱(۲)، ۸۹-۱۰۴.
- علیخانی دهقی، حسین، ایزدی نیا، ناصر، کیانی، غلامحسین. (۱۳۹۹). نقش مدیریت سود در شناسایی صورت‌های مالی متقلبانه در شرکت‌های پذیرفته‌شده در بورس اوراق بهادار تهران. فصلنامه ملی مدیریت دارایی و تأمین مالی، ۸(۴)، ۲۱-۳۸.
- فروغی، داریوش، امیری، هادی، میرزایی، منوچهر. (۱۳۹۰). تأثیر شفاف نبودن اطلاعات مالی بر ریسک سقوط آتی قیمت سهام در شرکت‌های پذیرفته‌شده در بورس. مجله پژوهش‌های حسابداری مالی، ۳(۴)، ۱۵-۴۰.
- نیکبخت، محمدرضا، احمد خان بیگی، مصطفی. (۱۳۹۷). تأثیر حاکمیت شرکتی بر کیفیت گزارشگری مالی: رویکرد یکپارچه. فصلنامه بررسی‌های حسابداری و حسابرسی، ۲۵(۳)، ۴۳۳-۴۵۵.

Akhgar M.O., Zaheddoust, H. (۲۰۱۹). The effect of CEO influence on the relationship between firm performance and CEO turnover. quarterly financial accounting journal, ۱۰ (۳۹), ۶۰-۸۱. (in persian)

Alikhani Dehaghi, H., Izadinia, N., Kiani, G. (۲۰۲۰). Evaluating the Role of Earnings Management in Identifying Fraudulent Financial Statements in Companies Listed in Tehran Stock Exchange. Journal of Asset Management and Financing, ۸(۴), ۲۱-۳۸. (in persian)

Bazrafshan, V., Bazrafshan, A., Salehi, M. (۲۰۱۸). Investigating the Influence of Managers' Narcissism on Financial Reporting Quality. Accounting and Auditing Review, ۲۵(۴), ۴۵۷-۴۷۸. (in persian)

Beneish, M. D. (۱۹۹۹). The Detection of Earnings Manipulation. *Financial Analysts Journal*, ۵۵ (۵), ۲۴-۳۶.

Doaei, M., Gohari, E. (۲۰۲۰). Managerial ability and fraudulent financial reporting regard to the moderating effect of government affiliates corporate and auditor's class. *Stock Exchange Quarterly*, ۱۳ (۵۱), ۱۶۲-۱۸۹. (in persian)

Erwin, I., Giyanti, GH., Kartini, H., Syamsuddin, W., Arifuddin, M. (۲۰۲۱). Determinants of Financial Statement Fraud: Research Fraud Diamond Theory (Empirical Study on Manufacturing Company listed on the Stock Exchange). *Psychology and Education*, ۵۸(۱), ۳۰۲-۳۰۸.

Faozi A.A., Abdulwahid A.H., Mohd, Sh., Waleed M.A. (۲۰۲۰). Impact of corporate governance mechanisms on financial reporting quality a study of Indian GAAP and Indian Account Standards. *Problems and Perspectives in Management*, ۱۸(۴), ۱-۱۳.

Foroghi, D., Amiri, H., Mirzae, M. (۲۰۱۲). The Impact of Opacity in Financial Reporting on the Future Stock Price Crash Risk of Listed Companies in Tehran Stock Exchange. *Journal of Financial Accounting Research*, ۳(۴), ۱۵-۴۰. (in persian)

Kayhan, N. (۲۰۲۱). Financial Frauds and Governments' Role. ۱۰,۱۳۱۴۰/RG.۲,۲,۳۳۱۲,۹۲۱۶۶.

Krishnan, G., Wang, CH. (۲۰۱۴). The relation between managerial ability, and audit fees and going concern opinions. *Auditing*, ۳۴ (۳), ۱۳۹-۱۶۰.

LaFond, R., Watts, R.L. (۲۰۰۸). The information role of conservatism. *The Accounting Review*, ۸۳ (۲), ۴۴۷-۴۷۸.

Nikbakht, M., Ahmadvkhanbeigi, M. (۲۰۱۸). The Impact of Corporate Governance on Financial Reporting Quality: Integrated Approach. *Accounting and Auditing Review*, ۲۵(۳), ۴۳۳-۴۵۵. (in persian)

Rahimian, N., Hajiheydari, R. (۲۰۱۹). Fraudulent Financial Statement detection Using: Adjusted-M-score-Beneish models and financial ratios. *Empirical Research in Accounting*, ۹(۱), ۴۷-۷۰. (in persian)

Rahmani, A. (۲۰۰۲). Assessing the Quality of Financial Reporting. *Auditor's Quarterly*, ۴ (۱۷). (in persian)

Rezaei Pitenoei, Y., Abdollahi, A. (۲۰۱۹). Financial statements comparability and the likelihood of fraudulent reporting. *Journal of Financial Accounting Research*, ۱۱(۲), ۸۹-۱۰۴. (in persian)

Rezazadeh, J., Mohammadi, A. (۲۰۱۹). Managerial ability, Political Connections and Fraudulent Financial Reporting. *Accounting and Auditing Review*, ۲۶(۲), ۲۱۷-۲۳۸. (in persian)

Umar, A.M., Norfadzilah, R., Sadiq, A, Rosemary, O.O. (۲۰۲۱) The Influence of CEO Characteristics on Financial Reporting Quality in Nigerian Non-Financial Listed Companies. *Journal of Contemporary Issues in Business and Government*, ۲۷(۲), ۱۱۷-۱۲۲.

Zeng, H., Yang, L., Shi, J. (۲۰۲۰). Does the supervisory ability of internal audit executives affect the occurrence of corporate fraud? Evidence from small and medium-sized listed enterprises in China. *International Journal of Accounting and Information Management*, ahead-of-print. ۱۰,۱۱۰۸/IJAIM-۰۲-۲۰۲۰-۰۰۲۰.

Zhi, W., Mei-Hui, Ch., Chen, L.Ch., Qi, Zh. (۲۰۱۷). Managerial ability, political connections, and fraudulent financial reporting in China. *Journal of Accounting and Public Policy*, ۳۶ (۲), ۱۴۱-۱۶۲.

The effect of managers' experience and influence on the relationship between fraudulent financial statements and the quality of financial reporting of companies listed on the Tehran Stock Exchange

Abstract:

The present study examines the relationship between fraudulent financial statements and the quality of financial reporting with emphasis on the effectiveness of the experience and influence of managers in companies listed on the Tehran Stock Exchange. The present study is applied and from a methodological point of view, causal (post-event) correlation. The statistical population of the study is all companies listed on the Tehran Stock Exchange and using the systematic elimination sampling method, ۱۳۱ companies were selected as the research sample and were examined over a period of ۷ years between ۱۳۹۱ and ۱۳۹۷. Findings showed that there is an inverse and significant relationship between financial statement fraud and the quality of financial reporting, between managers' experience has no effect on the relationship between fraudulent financial statements and financial reporting quality, and also, managers' influence on the relationship between fraudulent financial statements and quality Financial reporting has a positive and significant effect. Therefore, it is concluded that influential managers can increase or decrease the quality of their financial reports by controlling fraud factors and managing earnings in financial statements.

Keywords: Fraudulent financial statements, quality of financial reporting, managerial experience, managerial influence.

JEL Classification: M۴۱